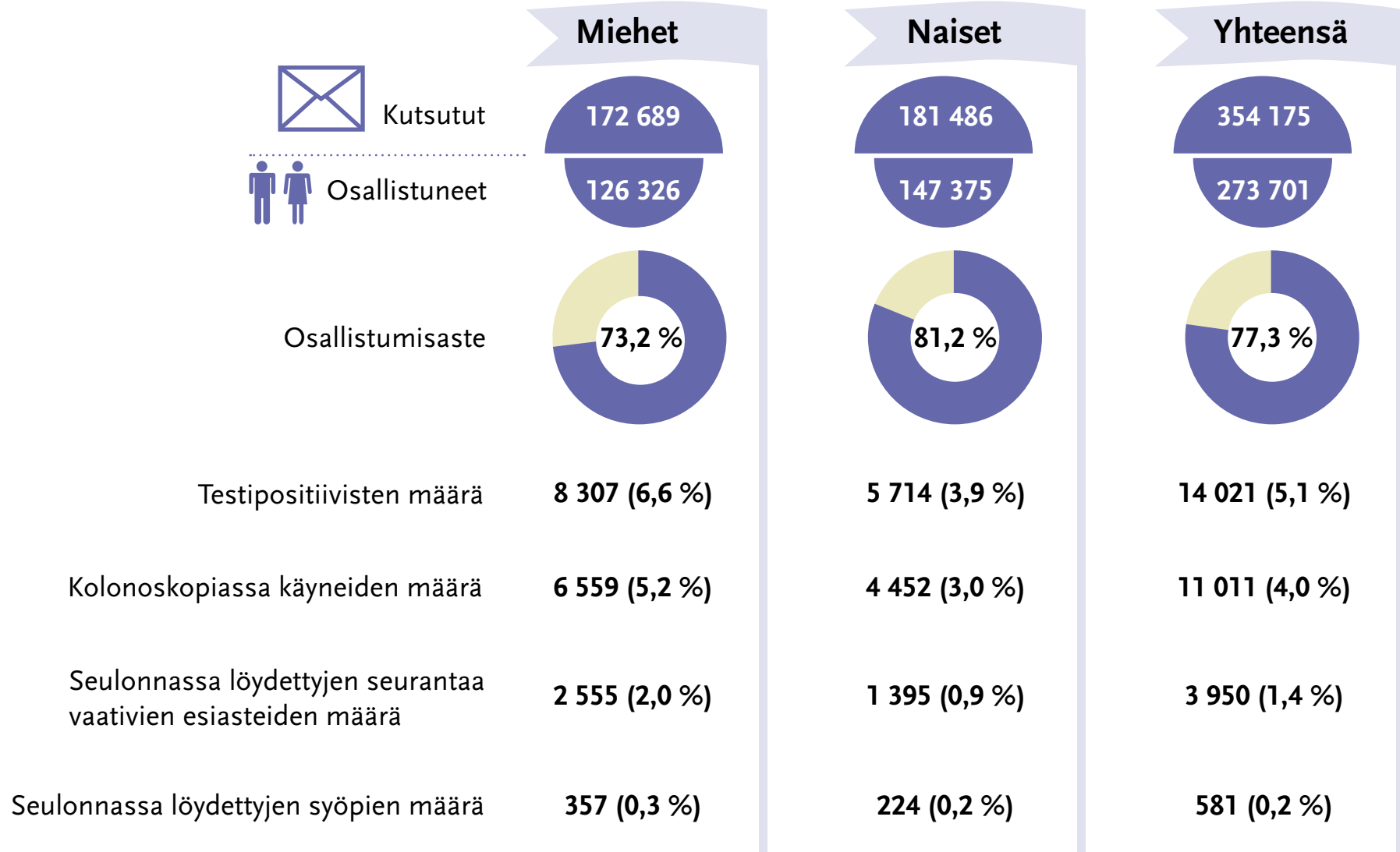

SUOLISTOSYÖVÄN SEULONTAOHJELMA

VUOSIRAPORTTI VUODEN 2022 SEULONNASTA

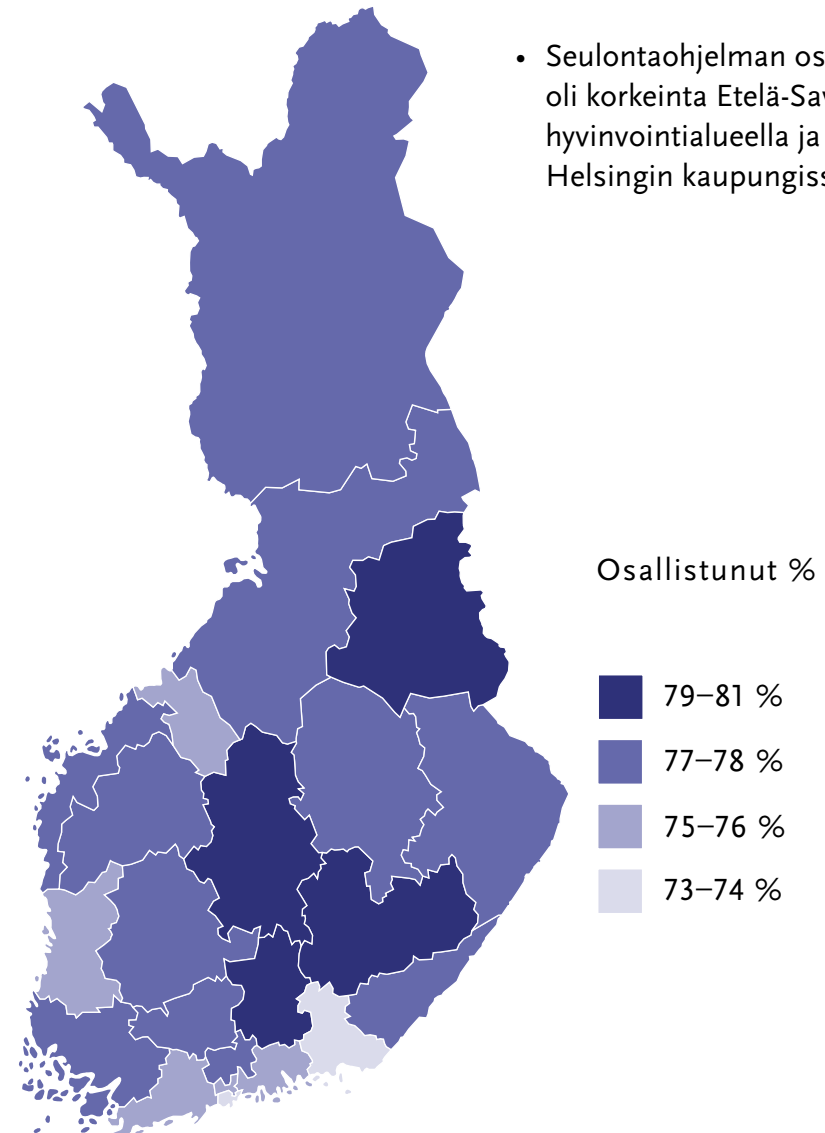
OSIO 1. SEULONTAOHJELMAN OSALLISTUMINEN

TAULUKKO 1: Suolistosyövän seulontaan kutsutut ja osallistuneet ikäryhmittäin vuonna 2022

Ikäryhmä	Sukuoli	Osallistunut		
		Kutsuttu N	N	%
60	Miehet	36 233	24 769	68,4 %
60	Naiset	36 542	28 573	78,2 %
62	Miehet	35 030	25 038	71,5 %
62	Naiset	36 331	29 122	80,2 %
64	Miehet	33 278	24 592	73,9 %
64	Naiset	34 782	28 444	81,8 %
66	Miehet	34 849	26 445	75,9 %
66	Naiset	36 919	30 580	82,8 %
68	Miehet	33 299	25 482	76,5 %
68	Naiset	36 912	30 656	83,1 %
Yhteensä	Miehet	172 689	126 326	73,2 %
Yhteensä	Naiset	181 486	147 375	81,2 %

- Osallistumisaktiivisuus suolistosyövän seulonnassa on selvästi ikäriippuvaista, vanhempien ikäryhmien osallistuessa seulontaan nuorempia aktiivisemmin.

KUVA 3: Suolistosyövän seulontaan osallistuminen eri hyvinvointialueilla vuonna 2022

- Seulontaohjelman osallistuminen oli korkeinta Etelä-Savon hyvinvointialueella ja matalinta Helsingin kaupungissa.

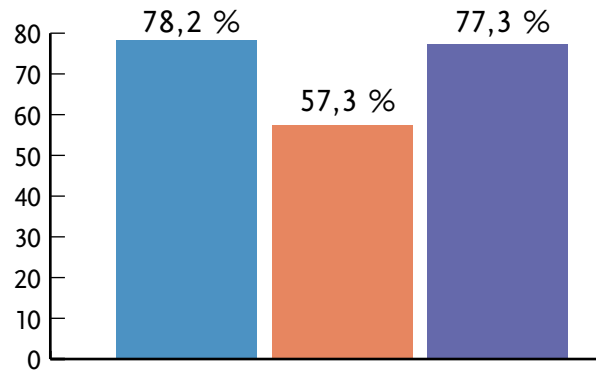
OSIO 2. SEULONTAOHJELMAN TULOKSET

TAULUKKO 2. Kutsut ja osallistuneet sekä pääasialliset löydökset vuonna 2022 hyvinvointialueittain

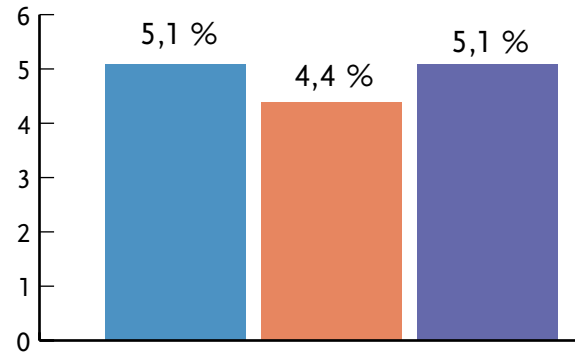
Hyvinvointialue	Kutsuttu	Osallistunut		Testiposiitivisia (osallistuneista)		Käynyt kolonoskopiassa (positiivisista)		Edennyt/seurantaa vaativa esiaste (kolonoskopiassa käyneistä)		Syöpä (kolonoskopiassa käyneistä)	
	N	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Etelä-Karjala	9 465	7 455	78,8	418	5,6	324	77,5	144	44,4	20	6,2
Etelä-Pohjanmaa	13 622	10 539	77,4	540	5,1	451	83,5	138	30,6	24	5,3
Etelä-Savo	11 145	9 058	81,3	476	5,3	419	88,0	158	37,7	31	7,4
Helsinki	35 104	25 690	73,2	1 282	5,0	929	72,5	436	46,9	52	5,6
Itä-Uusimaa	6 523	4 936	75,7	266	5,4	206	77,4	70	34,0	15	7,3
Kainuu	6 019	4 780	79,4	269	5,6	209	77,7	66	31,6	7	3,3
Kanta-Häme	12 157	9 532	78,4	521	5,5	425	81,6	153	36,0	31	7,3
Keski-Pohjanmaa	4 225	3 219	76,2	158	4,9	137	86,7	50	36,5	5	3,6
Keski-Suomi	17 979	14 388	80,0	665	4,6	548	82,4	135	24,6	27	4,9
Keski-Uusimaa	12 475	9 826	78,8	515	5,2	361	70,1	140	38,8	14	3,9
Kymenlaakso	12 228	9 029	73,8	540	6,0	410	75,9	143	34,9	24	5,9
Lappi	13 972	10 837	77,6	588	5,4	468	79,6	148	31,6	26	5,6
Länsi-Uusimaa	26 432	20 060	75,9	991	4,9	759	76,6	300	39,5	44	5,8
Pirkanmaa	31 540	24 528	77,8	1 252	5,1	976	78,0	279	28,6	34	3,5
Pohjanmaa	10 335	8 071	78,1	374	4,6	294	78,6	133	45,2	12	4,1
Pohjois-Karjala	12 737	9 967	78,3	338	3,4	302	89,3	77	25,5	23	7,6
Pohjois-Pohjanmaa	25 116	19 809	78,9	955	4,8	751	78,6	218	29,0	26	3,5
Pohjois-Savo	18 463	14 519	78,6	807	5,6	600	74,3	273	45,5	33	5,5
Päijät-Häme	14 481	11 501	79,4	564	4,9	451	80,0	202	44,8	25	5,5
Satakunta	15 346	11 627	75,8	660	5,7	565	85,6	118	20,9	28	5,0
Vantaa ja Kerava	14 235	10 698	75,2	545	5,1	400	73,4	175	43,8	28	7,0
Varsinais-Suomi	30 576	23 632	77,3	1 297	5,5	1 026	79,1	394	38,4	52	5,1
Yhteensä	354 175	273 701	77,3	14 021	5,1	11 011	78,5	3 950	35,9	581	5,3

KUVA 4: Seulontaan osallistuminen ja seulonnan tulokset äidinkielen mukaan vuonna 2022

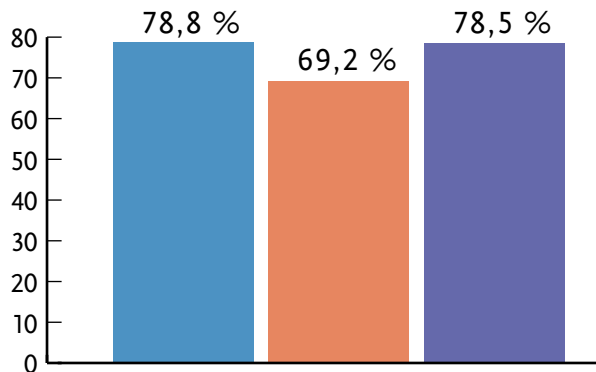
Osallistunut seulontaan

Testiposiitiivisia (osallistuneista)

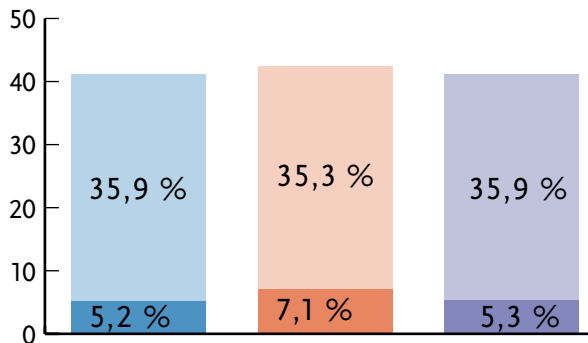

Käynyt kolonoskopiassa (positiivisista)

Kolonoskopian tulos

Vaalea = Seurantaä vaativa esiaste
Tumma = Syöpä

Äidinkieli

Kotimainen äidinkieli

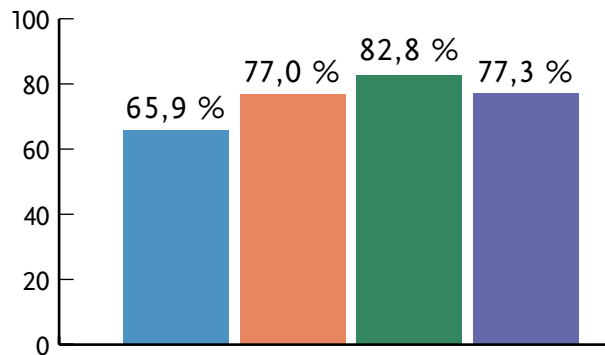
Muu/puuttuva äidinkieli

Yhteensä

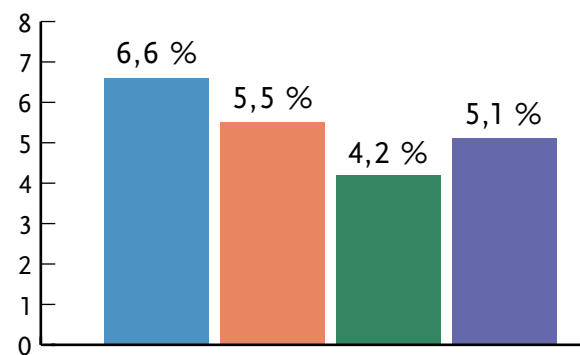
- Äidinkielenään muita kuin suomea ja ruotsia puhuvat henkilöt osallistuivat seulontaan merkittävästi kotimaisia kieliä äidinkielenään puhuvia heikommin. Positiivisten osuus oli puolestaan hieman matalampi.

KUVA 5. Seulontaan osallistuminen ja seulonnan tulokset koulutusasteen mukaan vuonna 2022

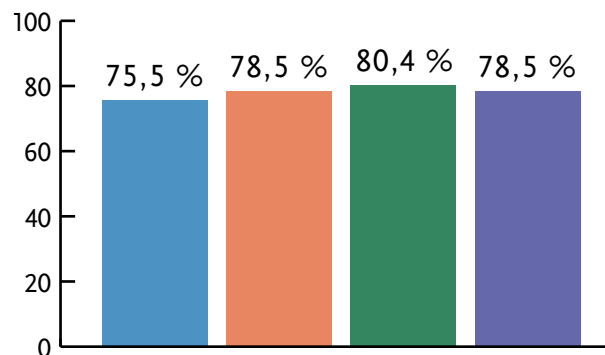
Osallistunut seulontaan

Testiposiitiivisia (osallistuneista)

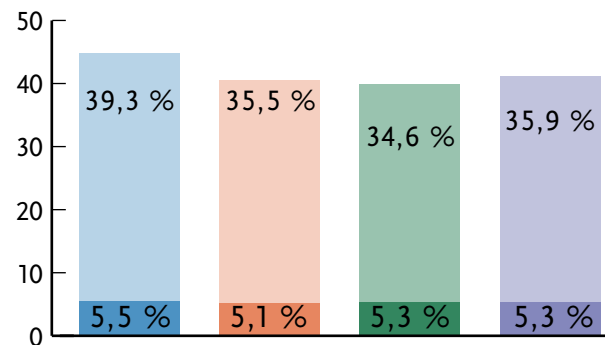

Käynyt kolonoskopiassa (positiivisista)

Kolonoskopian tulos

Vaalea = Seurantaa vaativa esiaste
Tumma = Syöpä

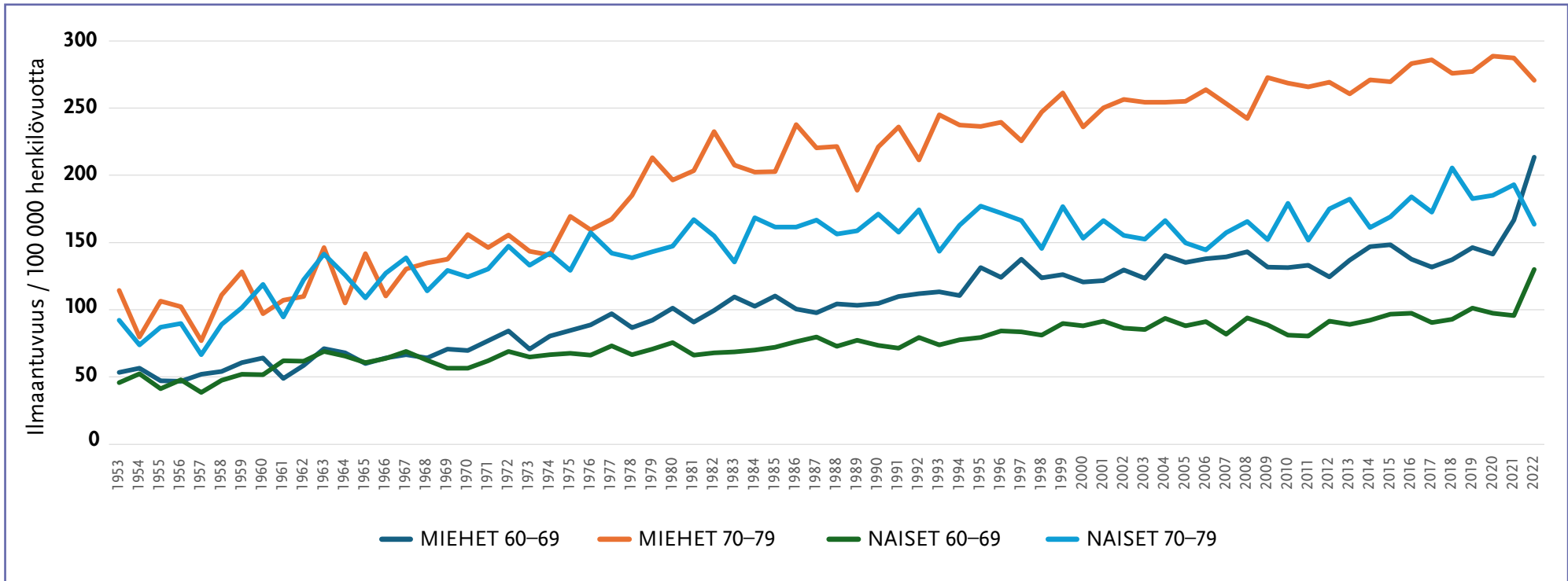
Koulutus

- Erot taustakoulutuksessa näkyvät monessa vaiheessa seulontaketjua. Korkeammin koulutetuilla osallistumisaktiivisuus oli korkeampi ja positiivisuusaste matalampi.

OSIO 3. SYÖPÄILMAANTUVUUS

KUVA 6: Suolistosyövän ikäryhmittäinen ilmaantuvuus Suomessa 1953–2022

- Suolistosyövän seulontaohjelma näkyi 2022 merkittävänä nousuna seulontaikäisten henkilöiden syöpäilmaantuvuuden nousuna sekä miehillä että naisilla.

Suolistosyövän seulontaohjelma Suomessa

- Valtakunnallinen suolistosyövän seulonta alkoi Suomessa vuonna 2022. Tätä edelsi vuosina 2019–21 pilotti 12 kunnassa. Lisäksi 2004–16 seulontaa tutkittiin satunnaistetussa koeasetelmassa vanhempaa ulostestettä käyttäen.
- Seulontaohjelman tavoitteena on vähentää suolistosyövän kuolleisuutta toteamalla suolistosyöpiä varhaisessa vaiheessa. Esiasteita toteamalla ja poistamalla voidaan myös vähentää syöpäilmaantuvuutta pidemmällä aikavälillä estämällä esiasteiden eteneminen syöväksi.
- Kunnat olivat vastuussa seulontaohjelman järjestämisestä vuoden 2022 loppuun asti, minkä jälkeen vastuu on ollut hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla. Ahvenanmaa ei ole mukana valtakunnallisessa seulontaohjelmassa.
- Valtakunnallisen seulonta-asetuksen mukaisesti vuonna 2022 seulontaan kutsuttiin vuoden aikana 60-, 62-, 64-, 66- ja 68 vuotta täyttäneet. Seulontatesti on kohdeväestöön kuuluville ilmainen, mutta erikoissairaanhoidon puolella perittiin sairaanhoitopiirin määrittämä maksu.
- Seulontaohjelman kohdeväestön koko oli 354 628, ja näistä 354 175 henkilölle (99,9 %) poimittiin osoite Digi- ja väestörekisterikeskuksesta kutsua varten.
- Kutsukirjeen mukana kaikille seulontaan oikeutetuille lähetettiin näytteenottopaketti ulosteen immunokemiallista veritestausta (fecal immunochemical test, FIT) varten. Testiposiitiiviset ohjattiin seulontahoitajan jatkotutkimusarvioon. Ensisijainen jatkotutkimus oli kolonoskopia, joita tehtiin 11 011 seulontaan osallistuneelle. Vaihtoehtoisia TT-kolongafoita raportoitiin alle 100.
- Kolonoskopian jälkeen potilaat lähetetään tiettyjen löydösten perusteella mahdolliseen kolonoskopiaseurantaan tai tarvittaessa erikoissairaanhoidon kirurgiaa tai onkologista hoitoa varten.

SANASTO

Histologinen näyte

Kudosnäyte

Esiaste

Adenooma, sessiili leesio tai hyperplastinen polyyppi.

Edennyt tai seuranta vaativa esiaste

Adenooma, sessiili leesio tai hyperplastinen polyyppi, joka lisäkriteerien (suuri koko, dysplasia, polyyppien suuri määrä) takia vaatii tihennettyä kolonoskopia seuranta.

FIT

Ulosteen immunokemiallinen testi (fecal immunochemical test).

Kolonoskopia

Paksusuolen tähytys

Muut löydökset

Joukkotarkastusrekisteriin rekisteröidyt tapaukset, joista on tiedossa todettu polyyppi tai tuumori, mutta tarkempi luokittelu muihin kategorioihin on puutteellisten histologia- tai muiden tietojen takia mahdotonta. Sisältää myös harvinaisempia kasvaimia, jotka eivät ole syöpiä mutteivät myöskään varsinaisia suolistosyövän esiasteita.

Syöpäilmaantuvuus

Väestöön tai seuranta-aikaan henkilövuosina suhteutettu uusien syöpätapausten määrä tietynä ajanjaksona.

TT-kolongafo

Paksusuolen ei-invasiivinen kuvantamistutkimus.

DATALÄHDE JA MÄÄRITELMÄT

Tämä vuosiraportti perustuu Suomen Syöpärekisteriin 30.9.2024 mennessä raportoituun seulontadataan. Löydöstietojen luokittelussa on käytetty vain seulontarekisterin tietoja, eli luvut eivät sisällä seulontaohjelman ulkopuolisia testejä, syöpiä tai niiden esiasteita. Tilastotuotannossa on hyödynnetty Tilastokeskuksen luovuttamia tunnistellisia tietoja koulutuksesta käyttöluvan TK/2743/07.03.00/2023 perusteella.

Koulutusluokat on luotu yhdistämällä luokat esiaste, alempi perusaste ja ylempi perusaste luokaksi perusaste, yhdistämällä keskiasteen koulutukset ja erikoisammattitutkinnot luokaksi keskiaste ja yhdistämällä alempi ja ylempi korkea-aste sekä tutkijakoulutusaste luokaksi korkea-aste. Tuntemattomat ja puuttuvat tiedot on yhdistetty perusasteen kanssa samaan luokkaan. Koulutustieto on seulontavuotta (2022) edeltävän vuoden tieto (2021).

Äidinkieli perustuu Digi- ja väestötietoviraston tietoon.

LISÄTIETOA

Suolistosyövän seulonta:

<https://syoparekisteri.fi/seulonta/suolistosyovan-seulonta>

Suolistosyövän seulonnan vuositilastot:

<https://stats.cancerregistry.fi/joukkistilastot/suolisto.html>